

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת דן אילוז

פ/25/3559

הצעת חוק עיקול ותפיסה מידתיים של נכסים המוחזקים בידי צד שלישי (תיקוני חקיקה), התשפ"ג–2023

1. תיקון פקודת המסים (גבייה)
בפקודת המסים (גבייה)¹, בסעיף 7, בסופו יבוא :
- "(4) ערך הנכסים שיעוקלו מכוח סעיף (1)7 לא יעלה על פי 1.5 מגובה החוב."
2. תיקון חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, בסעיף 3 אחרי סעיף קטן (ה) יבוא :
- אגרות והוצאות
- "(ה) על אף האמור בכל דין, לא יעוקלו נכסים, המוחזקים בידי צד שלישי, בשווי העולה על פי 1.5 מגובה החוב."
3. תיקון חוק ההוצאה לפועל
בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז–1967³, בסעיף 43, בסופו יבוא "על אף האמור בכל דין, לא יעוקלו נכסים, המוחזקים בידי צד שלישי, בשווי העולה על פי 1.5 מגובה החוב."

דברי הסבר

במסגרת גביית חובות וקנסות, רשויות שונות מעקלות חשבונות בנק של אזרחים פרטיים. בהתאם למצב החוקי כיום, עיקול זה נעשה ללא התייחסות מידתית לגובה החוב, כך שגם כאשר מדובר בחוב העומד על מאות שקלים בודדים, יכולה הרשות הגובה לעקל חשבון שבו יש כמה אלפי שקלים או אף יותר.

עיקול חשבון בנק של אדם מותיר אותו ללא יכולת להתנהל באופן סדור ומשבית את שגרת יומו. מדובר בפגיעה מהותית בחופש הקניין, שעליה להיעשות במשורה ובזהירות רבה, בצורה מידתית

¹ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.
² ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.
³ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

ומאוזנת. כיום הרשויות וגופי הגבייה עושים שימוש שאינו סביר בכוחן זה, ומעקלים חשבונות וסכומי כסף גבוהים ללא כל הגבלה.

מלבד זאת, כאשר מדובר בעצמאי המקבל תשלומים מלקוחותיו – לקוח המבקש להעביר תשלום למי שחשבונו עוקל, יקבל התראה כי החשבון שאליו הוא מבקש להעביר תשלום הוא חשבון מעוקל, מה שעשוי לפגוע קשות בשמו הטוב ובמוניטין שלו. פגיעה זו לרוב אינה פרופורציונלית לחוב עצמו ומרבית הנפגעים במקרים אלה הם אנשים מן השורה אשר נקלעו לסיטואציה בתום לב ולא מתוך כוונת מכוון להימנע מתשלום.

הצעת חוק זו מבקשת להגביל את העיקול כך שיהא באופן יחסי לגובה החוב, אך באותה העת מותירה מרווח תמרון רחב, בגובה חצי מהחוב, בעבור כיסוי אגרות, עמלות גבייה, ריביות וכיוצא באלה, זאת כדי לשמור על יכולת הגבייה של הרשויות השונות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יועז הנדל (פ/891/24), על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/3055/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/3251/25).

הצעת החוק זהה לפ/3251/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בתמוז התשפ"ג (26.06.2023)